

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a heti és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 29.

Czégjegyzés.

Ha valamelyik kisebb merkantilistának meggyül boltja felett a vészterhes felhő, egy szép napon kedves nejének neve kerül a czégtáblára, s ez egyszerű manipulációval olyan villám háritót tett a grajzlerájra, hogy hullhat a menydörgős menkö, kárt ugyan nem tud csinálni. Az új czég alatt aztán újra lehet élni, vagy elősködni.

Van egy másik merkantil fogás is. Ha a czégváltozásban már kifogyott a familia neve s a portékáról is kisült, hogy hamis és rossz, akkor kezdenek lázasan kutatni egy »jó« név után s ha ezt rá lehet kenni a portékára, hát attól ugyan jobb nem lesz az áru, de az üzlet fellendül, mert sokan felülnek a névnek.

A mi politikai életünk — úgy látszik — már a harmadik stádiumban vergődik.

Először volt szabadelvű párt, függetlenségi párt, balközép stb. Később változott a név, lett kormány párt, 48-as párt, nemzeti párt stb. Legutóbb pedig lett Bánffy-párt, Apponyi-párt, Kossuth-párt stb.

Itt azonban nem áll meg a sülyedés. Az egyes pártok keretén belül ismét nevek szerint oszlanak meg a csoportok. A kormánypártban vannak Apponyisták, Tisza-klikk (mint történelmi csoport), Bánffy settenkedők, agráriusok, merkantilisták stb. A függetlenségi oldalon Kossuth Ferencz és Ugron Gábor-pártiak stb.

Ime, a sok rossz portéka hogyan kendőzi magát egy-egy jó hangzású névvel.

Mind eme épületes parlamenti alakulásokat átértve, a vidék szintén a helyzet színvonalára igyekszik emelkedni.

Mohácson a kormánypártiak régi és újabb árnyalatai sehogy sem tudnak egymásba olvadni, amiért is az újabb árnyalat kijelentvén, hogy a régi Bánffy-fajta kormánypártiak sem nem liberálisok, sem nem megbízható kormánypártiak, tehát ők külön alakulnak *Szell Kálmán-párt* címen.

Nos, ha minden szereplő politikusunk nevére sarjadjik majd egy-egy párt, akkor több pártunk lesz a választásra, mint képviselőnk s e mellett az lesz a szomorú, hogy az összes pártok nem fognak többet élni, mint azon politikusok, kiknek tiszteletére alakultak.

A pártok tudunkkal nagy elvek alapján képződnek s a legkülönbözőbb érdekcsoportból éppen csak az elvek tudják összefonni egy célra törekvőkké az embereket. Hová lettek ezek az elvek, ha most emberek neve készlet csoportok alkotására a politikusokat.

Bizony nem igen bírták ki a régi pártelvek a három évtizedes higitást s ma már csak úgy veszi be a publikum, ha jó nevek alatt árulják.

Hát ez a régi pártkeretek vége.

És e gondolatban üdvözöljük a Szell-pártot. P—y.

A német gabonavámok.

Münchenből jelentik, hogy a délnémet államok miniszterelnökei a Berlinben tartandó konferencián a gabonavámok fölemelése mellett fognak állást foglalni és követelni fogják, hogy az 1891-ig érvényben volt magasabb gabonavámokat ismét állítsák vissza. Tekintettel arra, hogy a porosz agráriusok is a vámemelés mellett kardoskodnak, valószínű, hogy a kormány is magáévá teszi a délnémet államok elfogását.

Külföldi hírek.

Montenegró nagyzási háborúban szenved. Királyság akar lenni — még előbb mint Bulgária. A római »Piccolo« közli, hogy ha a savoyai házból fiórökös születik, akkor Oroszország támogatásával a montenegrói fejedelemséget királysággá fogják kikiáltani. Csak azt nem tudjuk, hogy mi köze a savoyai ház fiórökösének Montenegró királyságához. Ürügynek mindenestre jó.

Bulgáriában a kormány erélyes föllépése következtében a macedon izgatás most már alább hagyott. Szófiából jelentik, hogy a szobranjében Ritow képviselő az emigránsoknak a hadseregbe kivétel nélkül való visszavétele tárgyában interpellációt terjesztett elő, a melyre Paprikow hadügyminiszter azt válaszolta, hogy emigránskérdés az Oroszországgal kötött egyezmény óta nincsen és Benderev és Grujev sem repatriáltatták magukat.

A kínai kaland, úgy látszik, vége felé közeledik. Berlinből táviratozzák a »Frankfurter Zeitung«-nak: A német csapatoknak Kinából való hazaszállítására a Norddeutscher Lloyd több gőzhajóját fogják Kinába rendelni. Egy-egy gőzös egy-egy zászlóalj fog hazahozni s

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Három a táncz.

(Svéd novella).

Irta: Hedenstjerna Alfréd.

Tavas van, melegen süt a nap s sűrűforog a sok nép a feldizített májusfa alatt. Olyan nap, mely sohasem jön vissza, milyet sohasem él át az ember, ha már harmincz éves lett.

Az égbolt ugyan most is csak olyan kék, a levegő époly meleg, a madarak énekkara époly tökéletes, s a nevetés is csak oly egészségesen tör elő a torokból, mint azelőtt, a szemek azonban, a melyekkel a tárgyakat látjuk, melyekkel hallunk és a szív, mely kétszer oly hevesen lüktetett régebben, mikor a természet és élet tavaszán érzett örömmünk s duzzadó erőnk rugóit mozgatta, nem a régiek többé. Ha oly gazdagok lennénk is mint Krözus s oly hatalmasok mint Nagy Sándor, még sem lenne elég kincsünk és hatalmunk arra, hogy ezen elmúlt napokból csak egyet is visszaválthassunk magunknak, mikor még fiatalok, szegények voltunk, a szívünk lángolt; a mikor azt hittük, hogy az egész világ a mienk, ámbár azt sem tudtuk, mit eszünk másnap.

Mi is vagy te drága szép ifjúkor az embernek?

Te vagy az érzelem reflexió nélkül, szerelem ész, józan meggondolás nélkül, te vagy a zsarnok elbizott ereje s a gyermek tehetetlensége; a fényes oszlop, mely a felhőket tartja, melynek építője azonban hajléktalan; a megtestesített hit az emberiségben, a tüzes, lángoló vér az ereken, a vágó, kétkedő, reszkető szív, te vagy a fájdalom s ujjongó öröm, bőség és duslakodás a betevő falat kenyér nélkül, dagadó izom és csengő hang az élet reggelének hajnalpirja, te vagy a bátorság és remény.

Igen, te vagy a tavasz, a napfény s a jóték is te vagy a májusfa alatt...

Kint a szabadban danolt a sokaság, szált a nóta a fellegek magasába, a vén cigány hegedtje egyre jobban sirt, míg gazdája a régi dalt huzta:

»Kimegyek a tengerpartra reggelente
 Rá eresztem a sajkámat a tengerre«.

Természetesen a sok uraság is megjelent s együtt ünnepelte május elsejét a néppel, melyet a földbirtokos a parasztoknak rendezett s a tánczolókat közt tiszteletesék Annája együtt keringett a kovács mesterrel, még a filigrám nevelőnőt a fő inas csinos öklei kapkodták a levegőbe, hogy a lába sem érte a földet. Ezalatt az uraság neje és a tisztele-

tesné karosszéket hoztak maguknak s onnan gyönyörködtek a mulatókban és csendes öröm ömlött el tisztes arcukon, míg az esti szél belekapaszzkodott fejkötőik szallagjába s vitorla módjára fujta fel azokat, majd szeliden végig siklott az előttük álló kávécsészék aranyos szegélyén, azután tova suhant.

Legszilajabbul járta a tánczot valamennyi közt a jószágkormányzóék Ottó fia, azzal a testes lánnyal, aki Huldáék, a kormányoséknál volt látogatóban Börkuddenben. Norrlandban volt a bölcsője a kicsikének, Norrlandban, a hol az éjek olyan hosszúak s a szél olyan csipős, hol azonban a kilenczhetes nyár is megnöveszti a gabona szárát és szemet érlel a kalászba. A tüzes, villogó szemek, a piros pozsgás arc s a dus barna fürtök, melyek a leány homlokára és nyakára hullottak s úgy fodrozták, ugrálták azt körül, mintha csak eleven részek volnának, elárulták, hogy a forró norrlandi nyár a jömtlandi palánta szívében is kipattantotta a szerelem virágát, holott hajtásnak is indult az már.

Kormányzóék Ottójával sem volt különben a dolog. Elvégre a gimnázista fiu is csak ember és nem csodálható, ha ama két hét alatt, míg Mimi kisasszony a kormányoséknál látogatóban volt, csupa delü és boldog álom volt az élete. De most ennek is vége szakad, a kicsi holnap elindul hosszú útjára s hogy az-

igy a 12.000 főnyi katonaság rövid idő alatt visszatér. Még nem biztos, hogy mikor jön vissza *Waldersee* Kinából. A Reuter-ügynökségnek az a jelentése, hogy a fővezér június közepén hagyja el Pekinget, csak találgatás; jól értesült részről közlik, hogy *Waldersee* már június elején elutazik Pekingből. A főparancsnokságról való lemondás következtében a kormányok között tárgyalások folynak az új fővezér kinevezését illetőleg. Valószínű, hogy egy francia tábornok lesz a Kinában levő szövetséges csapatok főparancsnoka.

A hadügyi albizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Bécs, május 29.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor Szilágyi Dezső elnöklété alatt tartott ülésén tárgyalta az 1902. évi hadügyi költségvetést. Jelen voltak: *Krieghammer* báró lovassági tábornok, közös hadügyminiszter, *Jekelfalussy* Lajos és *Röckenhausen* Richard lovag osztályfőnök, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, *Goluchovszky* gróf közös külügyminiszter, *Szécheny* gróf osztályfőnök, *Spaun* báró tengerészeti parancsnok, *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Széchenyi* Gyula gróf ő Felsőse személye körüli miniszter.

Szilágyi Dezső elnök megnyitván az ülést, átadja a szót *Münnich* Aurélnak.

Münnich Aurél előadó: Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy elfogadásra ajánlhatom a t. albizottságnak a közös hadügyminiszterium 1902-ik évi költségvetését, a melynek összesen 301.423.539 koronányi szükséglete a múlt évre megszavazott összegnél 2.394.945 koronával kevesebb.

A hadsereg 5.545.814 koronányi saját bevételei 355.033 korona többletet tüntetnek fel, leginkább az előirányzatnak az 1887—1899. évek tényleges eredményeinek átlagához mért helyesbítése alapján.

A rendes költségvetés, a bevételek emelkedését számba véve összesen 2.399.447 koronával több szükségletet tüntet fel, mint a tavaly megszavazott összeg. E többletből korábbi megszavazások következtében áll elő 1.510.544 korona, a mely összegből nem kevesebb mint 1.192.023 korona a katonai lakberek újabb szabályozásának folyamánya. Új követeléseként 888.903 korona szerepel. Ezen új követelés legfőbb tétele a rendes költségvetés 16-ik címében fordul elő, amely szerint a katonai kincstár épületeinek tetemes szaporodása követke-

tében ezek jókarban tartása közel 600.000 korona költség-többletet igényel. Ezen felül a katonai képzőtöbbletet fejlesztésére vonatkozó különféle intézkedések 74.757 koronával, 3 új vonatszázad felállítására 83.385 koronával szerepelnek ez összegben, a mely egyéb részeiben a rendes költségvetés részletes tárgyalásánál indokolandó több kisebb tételre oszlik el.

A jelenlegi költségvetés ugyanazon keretekben mozog, mint az, amely tavaly terjesztett elő; újabb, nagyobb követelmények nem támasztanak. Rendkívüli költségvetés 1. címének 4. tétele alatt új tábort és hegyi ágyúrendszer létesítését célzó kísérletek folytatására 1.200.000 korona, a tavalyinál 300.000 koronával csekélyebb összeg van beállítva, a miből arra kell következtetnem, hogy ezen kísérletek befejezve még nincsenek. E fontos kérdés a rendkívüli költségvetés tárgyalásai folyamán nagy is részletesebb felvilágosítást igényel, a melynek az illető tétel tárgyalásánál leendő megadására a tisztelt hadügyminiszter urat már most legyen szabad felkérnem.

Mindezekre való tekintettel ajánlom, hogy a hadügyminiszterium 1902-ik évi költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni méltóztassék.

Ugron Gábor bejelenti, hogy a nyilvános ülésen D'Orsay Olivér ezredesnek a szolgálatból való kilépése tárgyában interpellációt fog intézni a hadügyminiszterhez.

A költségvetésre az a megjegyzése, hogy a hadügyminiszter könnyen mérsékelhette volna a költségvetést, mert először a szokásos nyolcz milliányi fejlesztési többletet ezuttal kétszeres összegben, vagyis 16 millió koronában vette fel; másodsor pedig az éhes tigris is előbb visszahúzódik, hogy azután annál nagyobbat ugorhasson. Így van itt is. Sajnálattal nélkülözi egy oly sokfelé elágazó reszortra, mint a hadügyre nézve a részletes jelentést, amelyből felvilágosítást lehetne meríteni a fokozott kiadások különösen hadászati jelentőségének megbirálására. Felvilágosítások kellenek főleg arra nézve, hogy a két évi szolgálati időt tervbe vették-e vagy nem? és ha igen: micsoda előkészítés történt erre nézve?

Az új ágyuk kérdésében még mindig a kísérletezés terén van a hadügyi kormány és annyira sem vagyunk tájékozva, hogy az új ágyuknak mi lesz az anyaga? Utal arra,

hogy a bronzanyagot már az egész világ szakértői elvetették. Nem lát a hadügyi kormányban kellő figyelmet a delegációk iránt: a legfontosabb reformokkal rendszerint a delegáció után állanak elő, a mikor már a költségek meg vannak szavazva. Utal a szekerészet újjászervezésére, a tüzérségi magasabb tanfolyamok megszüntetésére és ezzel kapcsolatban a táborkari szolgálat újjászervezésére. Ez utóbbi reform czélszerűsége ellen nagy aggályai vannak. Minden állam kísérletet tesz a gép-ágyúkkal: mi ebben az irányban semmiféle tájékozást sem nyertünk, holott a kérdés óriási fontossága lehet hegyláncolatainknak, pl. a Kárpátoknak védelmezésére nézve.

Kénytelen lesz a nyilvános gyűlésen is szóbahozni az utóbbi időben sokkal nagyobb mértékben, mint előbb történt dislocationális mozgalmakat. Arról az elvről, hogy az ezredek a mozgósítás gyorsasága érdekében lehetőleg hadkiegészítő kerületeikben legyenek elhelyezve, lemondanunk nem lehet. Sajnosan kellett tapasztalnia, hogy ugy egyesek, mint ezredek áthelyezésénél a hadügyi kormány nincsen tekintettel arra, hogy a magyar ezredek lehetőleg Magyarországon legyenek elhelyezve, a mint azt az ország törvényei megkívánják. Sőt ugy látszik, hogy a hadügyi kormány terv szerint követi azt, hogy a magyar ezredek-ből a magyar nyelvű tisztek osztrák ezredekbe helyeztessenek át. Pedig azok az osztrák tisztek, a kik így magyar ezredekhez kerülnek, nem képesek a legénység kiképzésére nézve kellően intenzív tevékenységet kifejteni.

A tábort szolgálati szabályzatnak a rendkívül messze hordó új löfegyverekkel kapcsolatban szükséges újjászervezését sürgeti. A gyakorlati szabályzatnak is változnia kell erre való tekintettel. Minek a legénységet oly alakzatok betanításával fárasztani, a melyek a háboruban egyáltalán ki vannak zárva? Mire való a diszmenet? Peddig erre gyakran több súlyt vetnek, mint a rajvonalban való gyakorlásra. A katonát oly járásra kell tanítani, hogy a maga fizikai erejét lehetőleg gazdaságosan vegye igénybe.

Kérdést intéz a tisztviszony, továbbá a hadsereg egészségügyi állapota tekintetében, hogy milyen százaléka van a betegségeknek és

tán mi lesz vele, azt Ottó maga sem tudja. Holnapig még hosszú az idő, egyelőre lehet táncolni eleget.

Mikor pedig a muzsikusz belefáradt a hegedülésbe, a mulatók elkezdtek a mezőn »ciczázni«. Tiszteletesek Károlynak, a ki a fogó volt, olyan ős gémilábai voltak, hogy Miminek és Ottónak az egész mezőn végig kellett futniok s csak a berekben találkoztak össze. Károly váltig ismételte, hogy a futás nem »érvényes«, holott Ottó egy nyírfára telepedve és Mimit magához vonva, (egy szóval sem mondom, hogy meg nem csókolva!) azt erősítette, hogy de bizony »érvényes«.

* * *

Lundberg tanácsos urnak nagyon jól folyt a sora. Volt jó fizetése, nagy tekintélye, rendjele és részvényei; a munkában szükölködött, az ételekben bővelkedett; volt azonkívül hat szobája és egy konyhája, ellenben felesége és gyermeke nem volt. Ha a páholyba ment a megelégedett arcú rendjel tulajdonost és kellemes társalgót minden oldalról körülfogták; ha megjelent az egyetben, akkor a legcsunyább hölgyek veregették meg legtöbbször a vállait és idősebb kisasszonyok mulattatták rendtársainak botrányos dolgaival. A tanácsos ur volt a kezdő ballet-táncosok pártfogója, de egyuttal hangzatos cikkekkel irt az »Erkölc barát«-ba; szenvedélyes vhist-játékos is volt, de a mellett szép szónoklatokat tudott tartani a munka ér-

tékéről és megtisztelő voltáról; szóval minden lyukba beillt ő kigyelme, a szegletesbe csakugy, mint a kerekbe, mint a puha kovász.

Miért maradt hát nőtelen a tanácsos ur? Hja, épen ez a dolog volt az, a mi neki csütörtököt mondott. Eleinte nagyon szűken futotta a havi pénze, később az egyetemi évek adóságait kellett törlesztenie, mikor ezzel is megvolt, akkor meg egy csomó agglégényi rossz szokást szedett magába, a melyekről nem tudott volna egy könnyen lemondani. Kedvező nőstülési alkalmakban sem lett volna hiány, mióta érett gondolkodásu, meglelt ember lett; még most 62 esztendőskorában is csaknem kötéllal fogták az erkölcsnemesítő egyet befolyásosabb hölgyei, hogy öt családjukhoz édesgessék, jó burgundi borral, fogolylyal és szemre való tüzes 20 éves lányokkal csalogatva őt.

A tanácsos uram azonban ellenzéki természetű volt, a foglyokat jó étvágygyal elfogyasztotta, a burgundi sem hagyta ott az asztalon, a lányokhoz azonban nem nyult hozzá, jóllehet az anyák közel voltak a kétségbeeséshez. Nem volt kedve az »Észak csillag« rendjelet és a pénztárában őrzött bankjegyeket ilyen mosolygó arczokra és effajta bolgyók és mellék csillagokra felváltani.

Kezdetben az igaz, várta a pillanatot, a mikor majd a szívet a szerelem megszállja, de a szerelem csak nem jött, nem jelentkezett. Különös! Hát tán ő nem olyan anyagból alkot-

tott, mint a többi ember? Azonban lássuk csak! Talán egyszer, valamikor régen ő is átment egy ilyenforma betegségen, melybe éretlen gyermekek szoktak beleesni... Vajjon merre éli most világát az a bájos kis leány, a ki neki a »Ciczá«-ban párja volt május elsején a mulatságon? A lelkem bizony szívesen ráállott volna azóta, hogy egy rendőrbíróhoz, vagy pedig fűrészmalom igazgatóhoz férjhez menjen odafent Norrlandban, s az életet nekik megédesítse! Még milyen szívesen!...

A tanácsos ur végül is odajutott, hogy kénytelen-kelletlen bevallotta magának, hogy korosodni kezd. Abból vette ezt észre, hogy a hivatalban a betű sokszor a szemé előtt összefutott. Ez végre is emberi törvény s hozzá tartozik a világ folyásához, azonban egy napon mikor a vhistet hibás játék folytán elvesztette, valami szokatlan kedvetlenség szállotta meg és elhatározta, hogy ettől kezdve odahaza étkezik, önálló háztartást fog vezetni és egy női személyt fogad maga mellé, a háza táját rendben tartja. Így történt, hogy a kártya asztal a kis szalonban helyet engedett a toilette asztalnak s az agglégény házába bevonult Svensson kisasszony, akinek pompás működési bizonyítványai voltak s aki négyenél kevesebb esztendőig egy helyen sem maradt.

Svensson kisasszony már legalább ötven-szer érte meg a tavasz beköszöntét és felső ajakán szép szemölcse volt, fehér tuskókkal, melyek egész szöröcsömöt képeztek. Egyébként

milyen betegségek dívnek leginkább, valamint mekkora az elhalálozási hányad. Tájékoztató kíván az iskolai és harcászati czéllövésről. Azzal a 150 tölténnyel, amelyet a katonák évenként ellő, a katonát a czéllövésben lehetetlen eléggé intenzíve kiképezni. A gyalogcsapattal kezében a csaták eldöntésének kulcsa egyfelől a jó czéllövés, másfelől a fedezékek kellő kihasználása. A rendkívüli költségvetésből úgy látja, hogy az idén kevesebb összeg fog a czéllövédék elkészítésére felhasználtatni, harcászati czéllövészetben különösen a szolgálatot kell a harcoképesség emelése érdekében feltétlenül érdekelni. Csodálkozik, hogy a hajtókákat az egyenruházatnál még mindig megtartották, mert ez rendkívüli czéllövés intézkedés és a ruházat kiegészítésére nagy nehézségekkel jár. Ez is azok közé a régi hagyományok közé tartozik, amelyek a haladó korszellem már mindenütt megölt. Végül felvilágosítást kér az iránt, hogy miféle okok vezették a hadügyi kormányzatot, hogy a nyugalmazott katonai tisztek és katonai hivatalnokok egyesülete ellen f. évi január hó 31-iki rendeletével fellépett. Szónok az ily egyesületeket helyesnek és a nyugdíjazott tisztekre nézve feltétlenül szükségesnek tartja, mert a nyugdíjazott tisztek részben nagy anyagi nyomorral küzdenek és mert a nevelési rendszer, amely a katonatisztek úgy képezte ki, hogy semmiféle polgári állásra képesítve nincsenek, azt eredményezi, hogy a polgári szolgálatban a nyugdíjazott tisztek nem igen alkalmazhatók. Ha tehát a nyugdíjazott tisztek ily körülmények között egyesültek, hogy érdekeiket megvédelmezzék, nem tudja megérteni, hogy ez ellen mi ellenvetés lehet. Különösen a katonák szokta meg az összetartozandóság érzését: miért legyen tehát üldözésnek kitéve, mikor nyugdíjazott társaival szövetkezni akar? Reméli, hogy a hadügyi kormányzat felvilágosítása meg fogja nyugtatni; de ha nem nyugtatná meg, tiltakoznia kell az ellen, hogy a hadügyi kormány a már polgári állásban lévő nyugdíjazott katonatisztekkel szemben nem tartja tiszteletben a gyülekezési jogot.

Ennyi aggodalom és ennyi bizonytalanság konstatálása után természetesnek fogja tartani mindenki, hogy a hadügyi költségvetést még általánosságban sem fogadja el.

Gajári Ödön: Részint politikai, részint közgazdasági szempontból óhajt a költségvetéshez szólani. Szóló, ki a közös hadseregben nem különálló valamit, hanem a felfegyverezett népek egy tagozatát látja, a létszámuk 25—30 százalékkal való emelését roppant nagy politikai fontosságú tényezőnek tartja. Ezért kérdezi, igaz-e, ha általánosságban elterjedt az a hír, hogy már a közel jövőben a békelétszám jelentékeny felemeléséről lesz szó a közös hadseregben? Ha ez igaz: akkor roppant fontosságú az, a mit szóló már évek óta hangoztatott a delegációkban, hogy azon nagy közgazdasági teher enyhítéséről gondoskodjék a hadügyi kormány, amely a katonai szolgálat az országot sújtja. Ugron Gábornak tehát tökéletesen igaza van, mikor követeli, hogy állást foglaljon a hadügyi kormány arra nézve, hogy lehetséges-e a rövidebb idő alatt való kiképzés? Szóló bár laikus és azért azt hiszi, hogy ez lehetséges, de minden esetben keresni kell módját annak, hogy lehetséges legyen. — Minden évben a gyakorlatok alkalmával dicsérik a két állam honvédségét, amely pedig jelentékenyen csekélyebb ideig képezte ki, mint a közös hadsereg. Ajánlja a hadügyi kormány felé, hogy különösen a nyári időszak alatt, a mezőgazdasági nagy munka idejére ne vegye annyira igénybe a legénységet, mint a hogy az eddig történt. Közgazdasági tekintetben ez milliókra menő előnyt jelent az országra nézve. Az ágyuk költségére nézve a költségvetésben nincs semmiféle direktíva. Igaza van Ugron Gábornak abban, hogy a költségvetésben jelentkező *megtakarítás csak látszólagos*. Az új ágyuk megrendelése tekintetében óvatosságra int. A Mannlicher-puskákat is megrendelték, mielőtt a kaliberre nézve tisztába jöttünk volna, a mi azután milliókba került az országnak. Ha az új ágyukkal is hasonló eset állana elő, szólni az esetben nem óhajtana osztozkodni a hadügyi kormányzat felelősségében. Inkább halasszuk el a nagy beruházást: de előbb jöjünk tisztába minden részlet kérdésére nézve. Fontosnak tartja e tekintetben a két állam iparának igazságos támogatását. E téren a hadügyi miniszter jó szándéka következtében az utóbbi időben nagy haladás történt: de aggódik szólni akkor, mikor egy 70 millió egyszerű megrendelésről van szó, hogy vajon *Magyarország kellő méltánylásban fog-e részesülni?* Nagy fontosságú volna e részben az iparosoknak előre való tájékoztatása, hogy annak idején a szállításra képesek legyenek. Kérdezi, hogy a létszám, ha megnövekedik, a kiadásokat mily százalékkal fogja emelni? hogy az ágyukra nézve mennyire haladtak az előtanulmányok? hogy nem fogunk-e meglepetésekkel találkozni? Végül felhívja a miniszter figyelmét a *magyar ipar részletetésének kérdésére*.

Horánszky Nándor: Csatlakozik Ugronnak a czéllövésre, a hajtókákra és a nyugalmazott tisztek egyesületére vonatkozó kérdéseikhez.

A két évi szolgálati időre nézve maga is óhajt ugyan felvilágosítást, de hangsúlyozza, hogy ez a kérdés a véderő szervezetnek a kérdése lévén, a törvényhozásra tartozik.

Az új ágyuk előállításának kérdésében maga is nagy súlyt helyez a Gajári által hangsúlyozott közgazdasági szempontokra. Előre is kizártnak tartja, hogy ebben a nagy mérvű kiadásban, Magyarország erejéhez mért partícipiációban ne részesüljön.

Bolgár Ferencz: Bár az ujonczjutalék fedezésére vonatkozólag maga is azt vallja, hogy ez a kérdés a törvényhozás elé tartozik, mégis jogosultnak tartja itt a két éves katonai szolgálat kérdésének felvetését. Ez a kérdés világszerte aktuális; szólni is barátja a két éves katonai szolgálatnak, csak arra figyelmeztet, hogy ne gondoljuk, hogy ez olcsó eszköz. A két éves katonai szolgálattal a költségek nagy százalékban emelkednek.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) Krieghammer hadügyi miniszter a kétévi szolgálat behozatalát nagy áldozatnak tartja. Az ágyu kísérletekre a legnagyobb gondot fordítja s nagy tekintettel van a hazai iparra.

Gajári Ödön sajnálja, hogy az ujonctöbbletről a hadügyi miniszter nem nyilatkozott.

Krieghammer kijelenti, hogy ezt nem teheti.

Szell Kálmán védelmébe veszi a hadügyi minisztert.

A tárczát megszavazták.

TAJÉKOZTATÓ.

Május 30. Iskolaszéki gyűlés.
 Junius 1. Az ipariskolai bizottság ülése d. u. 4 órakor.
 Junius 1. Szinügyi bizottsági ülés d. u. 8 órakor.
 Junius 2. A zeneiskola hangversenye d. e. 1/2 11 órakor.
 Junius 2. Az Országos Pázmány-Egyesület választmányi ülése és ünnepélye Nagyváradon.
 Junius 2. Iparkamarai választások.
 Junius 15. Katholikus kör majálisa.

azonban igen szeretettel reméltő nő volt, jó erős természetű és kifogástalan omletteket tudott készíteni.

Az omlettek napról-napra izletesebbek lettek, a tanácsost kinzó köszvény nyavalya hasonlóképpen egyre hevesebb és tűrhetlenebb lett; a vége az lett, hogy Svensson kisasszonyból a tanácsos ur legmeghittebb, egyedüli — ejnye, majd kiszaladt a szó a nyelvemen — barátjánője lett, úgy, hogy egyedül az ő társaságában érezte jól magát. Ott ült a két öreg rendszeren egymás mellett a szobában, nyugodtan, izgalom nélkül beszélgetve minderről össze-vissza, ami előadódott: evés-ivásról, butorokról, tanácsos uram nyugdíjazásának történetéről, Svensson kisasszony meghüléséről s azóta észlelt mellbetegségéről, a napi újságokról és a rossz, semmirevaló vászonnépről; gondolataik néha az ifjuság boldog korszakába is elcsapongtak s egy napon egész véletlenül megesett az is, hogy Svensson kisasszony sajnálatának adott kifejezést a felett, hogy a tanácsos ur olyan kietlen, elhagyatott életet folytat, mint a kinek senkije sincs a világon a ki vele törődne, senki egyebe egy vén, leányánál.

— Ez is jó! Oh ez is jó. — Untig elég a kedves kisasszony . . . Jajajaj . . . Ez a kutya lábszár . . . Oda vagyok . . . A mi engemet illet, én így is meg vagyok elégedve. Hígyje el, hogy igen . . .

— Bocsnat, ha kiméltelen vagyok a kér-

désemmel tanácsos ur, ugyan vallja meg nekem, sohasem volt ön még szerelmes életében?

— Eh, lári-fári! Ostobaság . . . Máskülönbben egy olyan értelmes női személynek, mint maga, megmondhatom, hogy mióta élek tyű az áldóját az ördögök bujtak ma a lábambal soha sem bibelődtem a nő félével, kivéve mikor még gimnazista fiu voltam és egy nyáron atyámnál, a ki Sjönnimében volt administrator, remélem tudja, hogy hol fekszik ez a helyiség.

A nő összerázkódott, a szemölcsérték állán égnék állottak, mint a kefeszőr.

Önkéntelen, anélkül hogy akarta volna kiszaladt a száján:

— Az adminisztrátorék Ottója! Szent Isten!

— Mi lelte magát kisasszony? Feleljen, rosszul van?

A két öreg szót szóba öltve lassan-lassan kisütötte, hogy ők már régi ismerősök, akik sok kellemes percet töltöttek valamikor egymással és együtt cziczáztak is valaha a május fa alatt.

Szegény öreg pár ember! Ti nem tudtok már elpirulni.

— Hogy változik az ember az évekkel! Soha sem ismertem volna meg önt — mondta a nő . . .

— No hanem az is borzasztó, milyen

nagy számmal vannak ezek a Svenssonok. — Jaj a lábam . . .

Egy darabig némán ültek helyeiken, ke-
 rülve egymás tekintetét.

Majd felállott a tanácsos ur, zavartan köhécsett, azután gyengéden simogatta a nő le-
 stűtött fejét s kissé reszkető, elfogult hangon mormogta:

— Csak azt akartam még magának mondani, hogy mi férfiak mind ostoba tökfilkók vagyunk, — a hányan csak vagyunk. — Tökfilkók és szamarak! Mialatt hajtó vadászatot tartunk a szerencse és boldogság után, elfeledünk boldogok lenni.

— Lehet, hogy úgy van, megengedem! De Uram bocsáss, én úgy ülök itt, mint egy fabáb és egészen megfeledekzem a csokoládéjáról tanácsos ur! . . .

Akkorára azonban, mire a csokoládé elkészült, a tanácsos elszunnyadt a hinta székben, a mi különben máskor is megtörtént ő kelme-
 vel. Ránczos arczára azonban most olyan kifejezés lopózott, a mi máskor nem volt rajta észlelhető. Úgy nézett ki az alvó ember, hogy szinte le lehetett róla olvasni, hogy valami kellemes álma van.

Talán most is tavaszról, napfényről álmodozott s arról a szép ünnepélyről ott a feldíszített május fa alatt.

Tilos a koldulás.

— A főkapitány javaslata. —

Még olyan helyen is, a hol a kellő anyagi áldozaton kívül otthon vannak a közigazgatásban, azt értik, — a legnehezebb kérdések között tartozik a szegényügy rendezése.

Nagyváradon a város polgármestere nagy vehemenciával fogott a dologhoz, tagadhatatlan ügyszeretettel és buzgalommal, de annál kevesebb szakértelemmel és megfontolással. Hát ilyenképpen csütörtököt is mondott a merész vállalkozás, s ezután is csak úgy ellepik a nagyobb forgalmu utakat a koldusok, mint eddig.

Gerő Armin főkapitány számítva a gyakorlati élet körülményeivel, nem a lehetetlen után rajong, hanem a lehetőség határai között akar a mostani állapotokon segíteni.

Az eszme bár nem egészen új, de elég praktikus és sokban hasonlít a koldusok megrendszabályozására Temesvárott behozott rendszerhez.

A polgármesterhez intézett alábbi beadványában kifejti a főkapitány, hogy mily alapon akarja megszorítani a koldulást. Ha kelletképpen keresztül tudja azt vinni, hogy csak helybeli illetőségű egyén koldulhat, megfogjuk látni, hogy a mostani koldus-invázió háromnegyede idegen.

Gerő Armin rendőrfőkapitány beadványa a következő:

Tekintetes Polgármester Ur!

Egy pillanatig sem habozom annak a kijelentésével, hogy Tekintetességének azon fáradságos és osztatlan elismerésben részesült munkálata, melylyel az 51,000/99. b. ü. sz. szabályrendelet értelmében a szegényügyet rendezni kívánta, városunk mostani kedvezőtlen pénzügyi viszonyai közepette megvalósulhasson.

Igy van különben ezzel maga a székesfőváros is, a mely összehasonlíthatlanul kedvezőbb viszonyai dacára évek óta sikertelenül tervezet és próbálkozik ezen legnehezebb társadalmi problémának csak némi megoldásán is. S gondolom, hogy a szegényügynek országosan és egyöntetűen való rendezéséig hiába való is lenne minden törekvés; valamint sikertelen lett volna az is, ha a 7 éven aluli elhagyott gyermekek gondozását a községeknek kellett volna teljesíteniük s eme óriási terhet és feladatot nem az állam veszi le a községek vállairól.

S minthogy azt hiszem, hogy a pénzügyi szakosztály eddigi tárgyalásain elhangzott vélemények után Tekintetes Polgármester ur nem reméli már, hogy a szegényügy rendezése, különösen azokon a széles alapokon és nagy arányokban, minőket a szabályrendelet tervezet állít föl, kivihető lenne, — szükségképpen elő áll most az a helyzet, hogy a koldulást egészen meg nem tilthatjuk csak megszoríthatjuk, sőt bizonyos feltételek mellett azt megengedni is kénytelenek vagyunk.

Ennek szabályozását tárgyalja a csatolt szabályrendelet tervezetem.

Tisztelettel kérem tekintetes Polgármester urat, hogy ezen tervezetemet, mely a koldulás megrendszabályozását, különösen pedig az utcai koldulás és csavargás teljes megszüntetését, tehát egy égető és tovább elodázhatlan elsőrendű közrendészeti követelmény megvalósítását célozza s a szegényügygel oly szoros összefüggésben áll, az illetékes bizottságok által mihamarabb tárgyalatni méltóztatassék.

Már most jelzem azonban, hogy a szabályrendelet javaslatom szigorú és hatékony végrehajtásához legalább 8 rendőri állás szervezését kell kívánnom, mert a jelenlegi rendőri létszám egyéb rendészeti dolgok ellátására is kevés, pedig a rendőrségre háruló feladatok folyton szaporodnak.

Ezen rendőri különítmény felállítása, a melynek fődolga lesz a város területét naponta feljárni és a csavargókat s engedély nélküli kéregetőket összefogni és bekisérni, közel 5000 korona évi kiadást jelentene; ezen összeg azonban aligha fogja a városi pénztárt terhelni, mivel a tervbe vett koldulás megváltási díjakkal, ha egyelőre talán nem is egészen, de jó részben fedezetet fog nyerni. Máskülönben ezen 8 rendőr később a bejelentési hivatalnál is, melynek felállítása mégsem késhetik soká, igen jól lesz felhasználható, amennyiben őket a bejelentések ellenőrzésére is fogom alkalmazhatni.

Nagyvárad, 1901. május hó 28-án.

Gerő Armin,
rendőr-főkapitány.

A beadványban említett szabályrendelet-tervezet szövege a következő:

1 §.

A város területén csak az kéregethet, akinek a rendőrhatalomtól ily engedélye van.

Engedélyt pedig csak helybeli illetőségű oly egyének nyerhetnek, akik teljesen munkaképtelenek, elaggodtak, nyomorékok és magukat másképen fenntartani nem képesek.

2 §.

Az engedélyes kéregető egy megfelelő bádóg táblácskát kap, melyet a kéregetés alkalmával elől a mellén elhelyezve viselni tartozik.

3 §.

Kéregetni hetenkint csak hétfői, pénteki és szombati napon szabad.

4 §.

Üzlettulajdonosok vagy háztulajdonosok, a kik a kéregetők zaklatásainak kitéve lenni nem akarnak, a könyöradományozást évi 80 korona minimális összeggel megválthatják, mely összeg évnegyedenkénti részletekben a városi pénztárba előre fizetendő le. Ily üzlettulajdonosok és háztulajdonosok a rendőrségtől egy jelző táblát kapnak, mely az üzlet bejáratánál, vagy a ház kapujára kifüggesztendő s ily helyen a koldulás tilalmaztatik.

5 §.

Azok, akik csavargásban vagy engedély nélküli kóborlásban éretnek, az 1879. XL. t.-cz. 62. és következő §§ ok alapján büntetendők és amennyiben idegen illetőségűek, a büntetésen felül hazatolonczoltatni fognak.

6 §.

Jelen szabályrendelet végrehajtásával a rendőrfőkapitány bízatik meg.

UJDONSÁGOK

Felolvasó est a Püspökfürdőben.

Az Országos Pázmány-Egyesület nagyváradi ülésével kapcsolatosan tartandó felolvasó estére a rendezőség a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó, a Kath. Irók és Hirlapírók Országos Pázmány-Egyesületének nagyváradi választmányi gyűlése alkalmából 1901. évi június 2-án a nagyváradi Szent László-(Püspök) fürdőben rendezendő felolvasó estére. Az előadás kezdete esti 7 óra, vége 9 órakor. E meghívó belépőjegyül szolgál és kívánatra előmutatandó.

Az ünnepély programja a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Margaits Ede tud. egyet. ny. r. tanár, az Orsz. Pázmány-Egyet. elnöke.

2. Moskovszky Mór: Scherzo Valse. Zougorán előadja: Neworall István zenetanár.

3. Helmut E. M. Varázsdal. Énekli: Tucssek Ferenczné urnő.

4. Róma a jubileumi szent évben. Előadás vetített képekkel. Tartja: Dr. Kiss János tud. egyet. r. tanár, az Orsz. Pázmány-egylet alelnöke.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Búcsu Várad-Olasziban. Pünkösöd másodnapján zsúfolásig megtöltötték a hivek a várad-olaszi-i plebánia-templomot, melynek főoltárképe a Szentlélek eljövételét ábrázolja s így Pünkösdkor van a templom búcsuja. Az istenitisztelei processióval kezdődött, a templom előtti szép Fájdalmas Anya szobrot kerülte meg a körmenet, melyet Dencs János tb. kanonok, esperes-plebános vezetett s melyen a várad-i hiveken kívül a közeli vidékről is igen sokan vettek részt. Az ünnepélyes szent misét is az esperes tartotta, kinek a helybeli és vidéki papok segédkeztek; Kovács József segédlelkész pedig lendületes szónoklatot intézett a nagyszámú hivekhez, kik örömmel látták, hogy ily nagy fényűvel ünneplik meg a várad-i hivek kedvelt templomának búcsunapját. Ez alkalommal Dencs János tb. kanonok a helybeli és vidéki papság számára nagy ebédet adott, melyen részt vettek Daray János, az egyházmegye Nestora, Lencsés János, Gabriely Lajos, dr. Vucskics Gyula és Richter Jenő plebánosok, a szemináriumi tanárok és elöljárók s a helybeli papság csaknem teljes számban. Ebéd alatt sikerült feköszöntőket mondtak a szives házigazdára, kinek nagy öröme volt temploma szép ünnepén.

* Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Fatonai Sándor berettyó-újfalui irnokot az upesti kir. járásbirósághoz helyezte át.

* A városi adóhivatal hivatalos órái. Bordé Ferencz városi tanácsos beadványt intézett a tanácshoz, melyben kéri, hogy az adóhivatal részére, nyári időszak tartamára, s délutáni hivatalos órák beszüntetésével, a hivatalos órákat reggel 7 órától déli egy óráig állapítsák meg. A tanács tegnapi ülésén tárgyalta a beadványt. Egyesek kifogásolták a változtatást már azért is, mert a többi ügyosztályok tisztviselői is igényt tarthatnának a változtatásra. A többség azonban elfogadhatónak tartotta a tanácsos sérelmét s június hó 1-től kezdve a városi adóhivatalnál a hivatalos órák reggel héttől déli egy óráig fognak tartani.

* Dankó Pista előadásai. Napról-napra nagyobb érdeklődés mellett játszik Dankó Pista daltársulata a Bazár vendéglő kerthelyiségében. Most tudatják a közönséggel, hogy a Pálmai Ilka vendégszereplése alatt az előadások kilencz órakor kezdődnek.

* A polnai gyilkos sorsa. Mint Bécsből írják, a király Hilsner Lipótnak halálbüntetését életfogytiglani fegyházzá változtatta át. Hilsnert az esküdtszék Hruza Agnes polnai zsidó leány meggyilkolása miatt halálra ítélte. Ezt az ítéletet azonban a semmitőszék megsemmisítette és új tárgyalást rendelt el. A második tárgyaláson az esküdtszék ismét halálos ítéletet hozott. Ezt az ítéletet a semmitőszék is helybenhagyta.

* **Plebánosi kinevezés.** *Krisztik* János, váradi-újvárosi segédlelkész — mint értesültünk *király-garóczy* plebánossá nevezte ki dr. *Schlauch* Lőrincz bíbernok-püspök. A kinevezett plebános, aki négy esztendeig a csabai plebániának volt adminisztrátora az utóbbi két esztendő pedig Nagyváradon töltötte, rokonszenves modorával, munkásságával és szép hangjával mindenütt kiérdemelte a hívek szeretetét s kedvelt tagja volt a társadalmi életnek. Új hívei munkaszerető, fiatal derék lelkeszt nyerne benne, kinek munkálkodásától és áldozatkészségétől sokat várhat hitközsége s annak egész társadalma. Isten áldása legyen új működésén! — Helyét a váradi-újvárosi plebánián *Kampel* József, endrődi káplán foglalja el.

* **Térzene.** A 37-ik ezred zenekara ma délután öt és hat óra között a Bémer-téren válogatott műsorral ténzenét tart.

* **Sima Ferencz nem szökik.** A minap megírták az újságok, hogy Sima Ferencz volt orsz. képviselő megszökött Szentendréről. Szökését azzal magyarázták, hogy Sima a tizenhét rendbeli bűnpör elől látta jónak a távol lenge ködébe burkolódnia. Most azonban ezt a szökési hírt maga Sima Ferencz cáfolta meg egy táviratban, amelyet dr. Lederer Ignác fővárosi ügyvédhez intézett. Az önértetes telegramm így hangzik:

Sinajából jöttem ide Bukarestbe. Orvosaim két hónapi teljes nyugalmat rendeltek, azért jöttem Sinajába. Olvastam a lapok téves közleményeit. On tudja, hogy mondva csinált perek elől Sima nem szökik meg, — kérem téves közleményeiket helyreigazítani. Sietek haza. *Sima.*

Sima ezt a táviratot május 28-án adta fel Bukarestben. Hogy szerkesztőtársa Gálfy Sándor hova lett, azt nem tudni, még nem táviratozott. Simaék lapja azonban rendes időben jelenik meg s a homlokzatán most is ott diszlik Főszerkesztő: Sima Ferencz, felelős szerkesztő Gálfy Sándor.

* **Rigó Jancsiné pénzzavarban.** Rigó Jancsiné, mint a hogyan Chimay hercegné Ward Klára magát nevezni szokta, pénzzavarban van. Van és lesz még ugyan pénze sok, de nem elég és költséges passziói következtében most is pénzzavar bántja a szőke hercegnét, a ki most azon fáradozik, hogy Rigó Jancsinának valami állást szerezzen. A hercegné pénzzavarát az a körülmény okozza, hogy a chicagói törvényszék a család kérésére gondnokság alá helyezte pazarlásért. A bíróság indokolásából kitűnik, hogy Rigóék a legutóbbi hat év alatt kerek négy milliócskát költöttek.

* **Anarkisták összeesküvése.** Azt a szenzációs hírt jelentik Bécsből egy Rómából érkezett távirat alapján, hogy *Veronában* tegnap reggel egy eddig ismeretlen nevű *anarkista öngyilkosságot* követett el, mert (noha ki volt jelölve rá) *nem akarta meggyilkolni Vilmos német császárt.* Ugyanis az olasz anarkisták egyik legutóbb tartott titkos gyűlésén elhatározták, hogy mihamarabb megölik az összes európai uralkodókat. Egyszersmind kisorsolták azokat, a kiknek a gyilkosságot végre kell hajtaniok. Így sorshuzás útján szemelték ki azt is, a ki a német császárt lett volna hivatva megölni. Ez az anarkista azonban nem tudott belenyugodni a gyilkosságba és elhatározta, hogy nem gyilkol koronás főt. Mikor Bresci öngyilkosságának hírért meghallotta, még jobban megerősödött meggyőződésében. Hogy a gyilkosságot nem akarja végrehajtani, azt nem merte megmondani anarkista társainak, mert félt, hogy ezek minden teketória nélkül elteszik láb alól. Revolverét háromszor sütötte magára.

Mikor a szomszédok berohantak a lővés zajára, borzalmas látvány tárult eléjük. Vértócsában holtan feküdt a szoba padlóján az anarkista. A helyszínére hívott rendőrök a halott elszállítása után azonnal házkutatást tartottak, a mely alkalommal *több levél* jutott birtokukba, a melyekből *Heléna* olasz királynő és *Loubet* elnök meggyilkolásának tervéről értesültek a rendőrség közegei. A veronai rendőrségnek nagyszabású anarkista-összeesküvéssel van dolga. A vizsgálatot különben az öngyilkos anarkista szövetséges társainak kiderítése ügyében megindították.

* **A sah haldoklik.** Ismeretes, hogy a perzsa sah régóta szív-elkövéredésben szenved. Teheránból most azt jelentik hogy a sah állapotában tegnap rosszabbodás állott be, reggel óta pedig haldoklik.

* **Adótárgyalások.** Azon nagyváradi polgárok, kik oly foglalkozással bírnak, mely a III. oszt. adó tárgyát képezi, de akik ez ideig még megadóztatva nem voltak, tegnap voltak a kereseti adó tárgyalásra megidézve. Összesen hatvan egyénnel tárgyaltak tegnap, kik mind olaszii lakosok. A bizottság tagjai voltak: Serdült Bálint, Guttman József és Kádár János továbbá Szabó Akos pénzügyi fogalmazó a pénzügyigazgatóság kiküldötte és a város részéről Altnóder Vincze számtiszt. A tárgyalást ma folytatják.

* **Véres Pünkösöd.** Piros Pünkösöd napján az ország különböző helyein vér folyt. A duhaj legények, a hol csak lehetett ősi szokás szerint táncmulatsággal ülték meg ezt a napot s a mulatságnak vérekedés lett a vége. A legnagyobb vérengzés azonban az idén *Mező-Keresztesen* történt, hol a vérekedésnek három ifjú élet esett áldozatul. A vérekedés tulajdonképpen a leányok között keletkezett, még pedig féltékenységből. Petrás Erzsé odaváló leány kezdte a vérekedést. Irigy szemmel nézte, hogy a régi udvarlójá, Kunczy Imre állandóan Sirák Borcsa körül forgolódik. Egy ideig tűrte ezt a melőzést, de aztán kitört belőle az elkeseredés s mikor egy izben a táncnak vége lett, neki-rontott vetélytársának s azt alaposan megtépte. A legények között természetesen mind a két félnek akadt pártfogója. Csakhamar összekaptak s a bicskára bízták a harc eldöntését. Folyt a vér; az asszony nép sikoltozva menekült. De a vérekedés tartott mindaddig, a míg a kivonult csendőrség szét nem ugrasztotta a legényeket. Ekkor már Búki Abris, Szívó Márton és Lovászi Imre eszmélet nélkül heverték a korcsma udvarán. És mire az orvosi segély megérkezett, Búki és Szívó elvérzett, Lovászi pedig másnap reggel meghalt.

* **Megbüntetett román jogászok.** Ez év májushavában néhány román joghallgató előbb nagy ricsajt, majd óriási botrányt csinált. Azokon az utcákon, ahol végig vonult a borközi állapotban levő kompánia, bevették az ablakokat, a lámpákat stb. A rendnek éber őre bejelentette a csendzavarókat s a rendőr bíróság fejenként 50—50 korona pénzbírsággal sújtotta, míg egyet felmentett közülök. Az ítéletet azonban az illetők megfélembtezték s a városi tanács azzal megnehezítette az ítéletet, hogy a pénzbírság mellett az ítéletről értesítik a jogakadémia igazgatóságát.

* **Mihálkó Béla temetése.** Tegnap délután négy órakor temették el óriási részvét mellett a szerencsétlen véget ért Mihálkó Bélát, kit barátja Kertész Mihály hétfőn agyonlőtt. A koporsót és gyászkoszt temérdek szebbnél-szebb koszoru borította, közöttük a nagyváradi nyomdászoké, melynek felirata a következő volt: *»A nagyváradi nyomdászok — szaktársunknak.* A nyomdászok testületileg vonultak ki a temetésre. A gyászszertartást *Dencs* János cz. kanonok végezte segédlettel. A fiatal halottat, ki

lapunk nyomdájában tanulta ki a nyomdászatot, a nagyváradi-olasz közsirkertben adták át az enyészetnek.

* **Az iparos ifjak működvelő előadása.** A nagyváradi ipartestületi ifjuság a jövő hó végén, mint más évben is, működvelő előadásokat akar rendezni s azon kérelemmel járult a városhoz, hogy négy estére engedje át a színházat az előadások megtartására. A tanács tegnap hosszasan foglalkozott a kérelemmel, de végre is a kérelmet *jelenleg nem tartja teljesíthetőnek.* A színházon ugyanis némi javításokat kell eszközölni, amelyeket öszre nem hagyhatnak, azonkívül pedig nem játszhat más a színházban, míg *Somogyi* Károly a város felszereléseit leltár szerinti át nem adja s végül a villamos világítás személyzetét is tovább kellene tartani. — Így körülbelül más helyen tartják meg az iparos ifjak működvelő előadásait.

* **Rablógyilkossági merénylet.** Vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt e hó 25-én éjjel a kanizsai szállások között. Ezelőtt két héttel esett ugyanis, hogy egy 20—24 évesnek látszó pástorember beállított Böröcsök András kanizsai szállására s a gazdától kenyeret, szalonnát és pénzt követelt a maga és társai részére, kik a szállás közelében vannak meghúzódva. Böröcsök e merész fellépésre nem tudta, hogy mit csináljon, kidobja-e a követelőt, vagy adjon neki valamit. Az alkalmatlan vendégnek mégis adatott egy kenyeret és 3—4 kiló szalonnát, de pénzt nem adott s azt izentette a többieknek, hogy többé ne merjenek arra a tájékra menni, mert a csendőrök kezébe adja őket. A legény elment a kapott kenyérrrel és szalonnával s azóta Böröcsök nem, is hallott hírt róluk. Vasárnap éjjel Böröcsök Antal arra ébredt, hogy az ágya előtt két bekormozott arcú ember áll, kik felszólították, hogy azt a pénzt, amit a multkor kértek, most adja elő, mert különben meghal. Böröcsök kingrott az ágyból s dulakodni kezdett a rablókkal, a felesége is csakhamar segítségére ment, de a két zsvány hamar elbánt Böröcsökkel és feleségével, mindakettőt baltával levertek. Ezután a szekrények átkutatásához fogtak a rablók, de ekkor az udvarról több lővés hallatszott, a mit a másik két rabló — kiket vigyázat végett hagytak kint — tett az éppen akkor hazatérő két béresre. Csak az egyik bérest találta a golyó, de csak könnyen sebesítette meg. A béresek, nem tudván mi történik a szálláson, földözbe vették a lövöldöző rablókat s ez alatt a szobában volt másik két rablónak is sikerült elmenekülni. Böröcsök és felesége súlyos sérülést szenvedtek, de felgyógyulásukhoz van remény. A csendőrség eddig nem tudta elfogni a vakmerő betörőket.

* **A budapesti posta-sikkasztás.** A rendőrségen és a főpostán óriási munkát ad a tegnapi *nyyvenezér* koronás sikkasztás. Eppen három esztendeje, hogy nem történt nagyobb visszaélés. Akkoriban Tóth Kálmán postatiszt a József-téri postahivatalban sikkasztott el 90.000 koronát. Tóthot később Brémában, mikor a hajóra szállt, fölismerték és letartóztatták. A tegnapi sikkasztás hőse *Falkay* László, közel tíz éve szolgálja a postát. Ezelőtt csendőr volt és legutóbb *Kis-Marján Biharmegyében* szolgált. *Falkay* Bicskén született Fehérmegyében, apja Pátyon Ria-Torbágy mellett postamester volt. A mióta *Falkay* a postán szolgál, mindig híven teljesítette föladatát. Meg voltak vele elégedve és nem adott okot a bizalmatlanságra sohasem. A rendőrség még tegnapeste a szélrózsa minden irányába eltelegrafálta az esetet. Délig azonban *Falkay*nak híre nem került és minden föltevés amellet szól, hogy a Balkán-államokba szökött.

EGYESÜLETEK.

Meghívás. A »Biharmegyei Orvos-Gyógy-szerész- és Természettudományi-Egylet« folyó évi június hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Kelt Nagyváradon 1901. május hó 27-én. Dr. Edelman Menyhért egyleti titkár.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata Bernát István szerkesztése alatt legutóbbi füzetében következő érdekes tartalommal jelent meg: Irányváltozás (Rubinek Gyula) A romániai parasztság helyzete (Jancsó Benedek.) Az öröklési jog kérdése. (Baross János dr.) A német agrárkrízis és a gabonavám (Czettler Jenő.) Letűnt világok (K. K. I.) A világ legnagyobb forradalma (Bristen Walter D. után.) Gyermekvédelem (Kolosváryné Korányi Ilona.) Különfélék: Külön vámtérület. — A gyapjuhataridőzlet ellen. — Az aczéltüst. — A magyar parasztsztyál emelése. — Gazdasági folyóiratok. — Osztrák agrárkiadványok. Krónika. Előfizetési ára egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

Igazságszolgáltatás.

A Holló-Dienes párbaj epilógusa.

A törvényszék tegnap tárgyalta azt a véres kimeneteli kardpárbajt, melyet a múlt évi március 8-án vívtak Dienes Márton orsz. képviselő az »Egyetértés« és Holló orsz. képviselő a »Magyarország« szerkesztője, hirlapi polémiából kifolyólag. A felek mind ketten megsérültek. Holló a fején, Dienes a fején s ezenkívül a felsőteste baloldalán is, hol egy szurás érte.

Sokat beszéltek annak idején erről a párviadalról annak megtörténte után is. Holló segédei ugyanis: Ivánka Oszkár és gróf Bethlen Bálint, a mint a párbaj véget ért, följelentést tettek a törvényszéknél, azt adva elő, hogy szabálytalanság történt, mert Dienes a vezetősegéd »halt« kiáltása után is támadott még. Am a bíróság nem találta igazoltnak a szabálytalanságot és csak annyit konstatált, hogy a küzdelem lefolyása ritka heves-ségű volt.

Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék dr. Oláh András bíró elnöklésével, szavazóbírák voltak: dr. Kürthy István és dr. Adam Arpád bírák. A közzéadott dr. Keserü Lajos kir. alügyész képviselte, a vádlottak védő nélkül jelentek meg. Mint tanúk csak a Dienes volt szekundásai: Komjáthy Béla és Olay Lajos orsz. képviselők, továbbá dr. Boross Ernő és dr. Farkas László párbajorvosok jöttek el a tárgyalásra, mely a vádlottak kihallgatásával kezdődött.

Holló Lajos kijelentette, hogy nem hallotta a »halt«-ot. Egyébre nézve nem kívánt nyilatkozni.

Dienes Márton ugyancsak azt mondja, hogy ezt a vezényszót nem hallotta. Tény azonban, hogy a segédek nem léptek közbe. A szétválasztás pedig úgy történt, hogy őt a teremben volt két vivőmester hátulról karon fogta.

Erre a tanúk jöttek sorra, először is Komjáthy Béla képviselő, a ki Dienesnek volt a segédje. Amint a vivőterembe érkeztek, a tanu kijelentette, hogy ő mivel a jobb keze fáj, nem foghat kardot. Így aztán csak a többi szekundások vettek kardot a kezükbe.

Olay Lajos országos képviselő, Dienes másik segédje szerint is a párbaj szabályszerű volt, noha igaz, hogy a vezetősegéd »halt«-ja után sem álltak meg.

Elnök: És ez nem hiba?

— Nem lehet annak venni, mert mindkét félnek az arca tele volt vérrrel, hogy sem

láttak, sem hallottak. A küzdők különben Ivánka felé haladtak s neki lett volna módjában őket szétválasztani. De persze nehéz volt ez, mert a felek folyvást szinte egymáson voltak. Dienes majdnem a torkán volt Hollónak.

Holló (közbevág): A terem egy oszlopa került közénk s ezért nem léphetett közbe Ivánka se.

Most dr. Boross Ernő sebész-orvos kihallgatása következett. Tud róla, hogy a beszűntető vezényszó, után sem maradt abban a tusa.

Oláh elnök: Es minek tulajdonítja ezt doktor ur?

— A hiba az volt, hogy a segédek fegyvertelenül álltak.

— De hisz háromnál kard volt?

— Kard igen, *maszk nem volt rajtuk* s így bajos volt közbelépniük.

Komjáthy (közbeszó): Helyes, helyes.

Fölolvasták még gróf Bethlen Bálint és Ivánka Oszkárnak, a kik Holló segédei voltak, a vizsgálat során tett vallomását. Ebben gróf Bethlen szabálytalansággal terheli Dienes s előadja, hogy a mérkőzés közben Holló folyton hátrált. Ezzel a bizonyító eljárást befejezték és dr. Keserü ügyész előterjesztette a vádat. Azon kezdte a rövid beszédet, hogy nem látja bebizonyítottak, hogy a párbajozók bármelyike is szabálytalan vivást engedett volna meg magában s így őket a büntetőtörvénykönyv 298. §-ában tiltott párviadal vétségeért kéri megbüntetni.

E paragrafust alkalmazta a bíróság is s rövid tanácskozás után a vádlottakat két-két *heti államfogházra* ítélte. Holló felebbezett, Dienes megnyugodott.

TANUGY.

Az ipariskolai bizottság ülése. Nagyvárad város iparokt. bizottságának tagjait a városház tanácstermében f. évi június 1-ső napján d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Folyó ügyek. Nagyváradon, 1901. évi május hó 28-án. *Ragány* János, elnök.

Igazgatói állások a községi iskoláknál. Mikor a felügyelő-igazgatói állást szervezte a város törvényhatósága, a csoport-igazgatói állások beszűntetését is tervbe vette, de az iskolaszék és különösen Réz Mihály — akinek ez a csoport-igazgatói állás sok kellemetlenséget okozott — ellene voltak a megszüntetésnek s így a felügyelő igazgatón kívül lett még a községi iskoláknak 8 fiók-igazgatója. (Majdnem több igazgató, mint a meny-nyi gyerek!) Ezeket az igazgatókat az iskolaszék előterjesztése alapján és működésének 3 éves időtartamára a kir. tanfelügyelő bizza meg az igazgatói teendőkkel, melynek végzéseért fejenként 100—200 korona tiszteletdíjat kapnak. Most a csoport-igazgatók elemiek és polgáriak külön-külön a város törvényhatóságához kérvényt intéztek, melyben ezen igazgatói állások rendszeresítését és tiszteletdíjának 400 koronára leendő felemelését kérik, a polgáriak az új szabállyal támogatják kérvényüket, mely a polg. iskolák tanulmányi felügyeletét tudvalegyőleg a kir. tanfelügyelőkre bizza, s így őket nagyobb felelősség terheli, mert két szakközeg közül most csak egynek tartoznak felelősségsz. Az elemi iskolaiak elfoglaltságukat s azon inkább elfogadható körülményt említik fel, hogy ők heti 20—26 órában vannak megterhelve s azonfelül végzik az igazgatói teendőket, míg a polgáriak ennek végzése miatt 10—12 óra alul fel vannak mentve s 8—12 órájuk van hetenként.

Az iskolaszék a két kérvényt mai gyűlésében veszi tárgyalás alá. Mi sem az igazgatói állások rendszeresítésének, sem a díjak felemelésének eszméjével nem rokonszenvezünk, a rendszeresítést nem óhajtjuk, mert a kit életfogytiglan kineveznek, elbizakodik idővel s kartársai fölött valóságos despota lesz, míg a mai 3 éves rendszerrel a szorgalmasabb és tehetségesebb tanítók munkáját megjutalmazhatni De nem vagyunk hivei a fizetésemelésnek sem,

mert 3200 kor. évi kiadás már oly összeg, a mely a város nagyon is zilált pénzügyi helyzete következtében s a pótdó emelés rémének folytonos és állandó kísértése miatt nagyon is meggondolandó. Leghelyesebbnek tartanók, ha a csoport-igazgatói állásokat, a melyek fölöslegesek is, szükségtelenek is, egyszerűen beszűntetnék s rendeznék végre valahára a felügyelő-igazgató állását, a melynek keretébe a cs.-igazgatói teendő is egy állandó napidíjas alkalmazása mellett beilleszthető lenne, ennek a fizetését pedig fedezné azon 800 korona tiszteletdíj, mely a cs.-igazgatói állások beszűntetése következtében a költségvetésben ez által szabaddá tétetnék.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Nebántsvirág (Pálmay Ilka fellépése.)

Péntek: Rip-Rip (Pálmay Ilka fellépése.)

Szombat: Huszárcsiny (Pálmay Ilka fellépése.)

Pálmay Ilka Nagyváradon. Pálmay Ilka tegnap délután érkezett Nagyváradra s ma, csütörtökön lép föl először a Szigligeti-színház színpadán egyik leghíresebb szerepében. A kitűnő primadonna a Nebántsvirág Denisét játsza, a mely szerepében a kontinens legelőkelőbb színpadain nagy sikerei voltak. A Nebántsvirág főbb szerepeit Nyárai Antal (Celestin), Dési Alfréd (Champlaten) s Füredi (az igazgató) játsza. Pálmay Ilka ma délelőtti részt vesz a Nebántsvirág főpróbáján. Holnap a Rip-Rip főszerepében lép föl a kiváló vendég.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 221.

Pótbérlés — sz.

Nagyváradon, csütörtökön, 1901. május 30-án

Nebántsvirág.

Operette.

Helyárok 25%-al felemelve.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óratól 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap pénteken, május 31-én

RIP-RIP.

Operette.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

104.

— Oh! bár lennék halott! Oh! lenne bár mindennek vége! Hogy lehet az, hogy van Isten ki az embert kinra alkotta? Nem, nincs Isten! Ha van, ugy ellenségem, gyűlöl. Menekülhetek tőle, menekülhetek-e a kintől, ha meghalok?

Mindég mélyebb, mindég zavartabb lett az ár, mely fogva tartotta.

— Nem tudom elviselni, szólt magához nagyon nehéz egy szegény, gyöngye teremtménynek. Felállt s kezeit tördelve járt fel s alá.

— Nem tudok, ismétlé. És kell-e? Joachim halott. Tőlem eredt a fegyver a gyilkos kezébe. Miért éljek?

Egy pillanat — mindennek vége szakadt. Akkor nem tudtam meghalni annélkül, hogy éltem volna. Most már éltem. Miért ne haljak meg?

Minden külső benyomás iránt érzéketlenül Sibilla nem vette észre, hogy előbb halkán azután erősebben kopogtattak ajtaján. Az endorai boszorkány állt kinn. Mindenáron akart a kisasszonnyal beszélni, nem törődött a mély csenddel saját felelősségére kinyitotta az ajtót. Sibilla előtt állt, mielőtt ez még kezeit szeméiről levonta. Csodálkozó és elutasító pillantással nézett a boszorkányra.

— Imádoztam szép gyermekem, kezdte el beszédét az öreg valódi érzéssel, mily szomorú, halvány és gondteljes. Bátorság! Corrage! Vihar volt de jobban jártunk, mint mások! A hullámok partra vetettek. A part mindég föld marad. Kinek helyzete könnyebb, mint a művésznőnek kinek hódolnak, a hol megjelenik! A primadonnák uralkodnak a földet és a férfiakat. Feladjuk az alvilág árnyait s éljünk az élőkkel. Jó, onnét is hozok, az arany kincsekért, melyet a boszorkány kapott. Nézzé ezen arany karikákat! Jegygyűrű, elvesztve s feltalálva az utcán. Ki egy ilyen elvesztett gyűrűt először ujjára huz, annak szerencse virul az életében, mérhetetlen, ritka szerencse.

Sibilla nem hallgatott szavaira.

— Menj boszorkány, beteg vagyok. Tartsd meg gyűrűdet hagyj el.

— Láttam az urat is, ki keztyőjével lebuza ujjáról. Ugyanaz kinek mult este szerencséje volt a kisasszonyt a citadellából haza kísérni.

— Mit mondasz? Ki? Add ide a gyűrűt. Kiszakította kezéből. Tekintete elnyelte a kis arany karikát. Igen ez volt az! A belső felén egymásba font kezén egészen kis betűkkel J és S. s a karika körül ezen szavak: Istennel!

— Látad? Hol? Mikor? kérdezte feleletet sem várva.

— A katasztrópha utáni reggelen. Őrt állt a kedves ajtaja előtt éppen midőn az ellenség bevonult s a harc kisasszony ablakai alatt ki tört. Rég ott álhatott már midőn arra felé mentem de nem maradt ott, mert az öreg tábornok sébét kötözte be, kit lováról lelőttek s így nem mondhatom meg miért belőle.

— Beszélte veled? Mit mondott?

— Egy szótjsem urnóm. Hogy merészkednék a boszorkány egy olyannal, ki a föld urának látszott, szót váltani. Midőn láttam, hogy véletlenül lebuza ujjáról a gyűrűt, megjegyeztem magamnak a helyet hová gurult s midőn mindenki eltávozott felvettem. Ezt a végzet szerencsegyermekemnek szánta gondoltam magamban, ez több mint véletlenség. Már háromszor voltam itt, hogy átadjam, de a selyemhernyó mindég elutasított. Ha ha, most kijátszottam. Sibilla kisasszony itt van még egy fontos sürgöny az igazgató részéről melynek átadásával engem bizott meg, mivel ő nem lehet szerencsés, hogy személyesen megjelenjen.

Sibilla a levelet zsebébe csuszította, kinyitotta iróasztalának fiókját s találmra egy marék aranyat vett ki belőle.

— Itt van boszorkány. Ez legyen jutalmad. Vedd menj és ne térj többet soha vissza!

A késedelmezőt kitolta az ajtón.

Alig maradt egyedül térdre vetette magát s összekulcsolt kezeiben magasra tartva a gyűrűt felkiáltott:

— Joachim! Joachim! Üzenet tőled! Éppen most! Innen, vagy már a sötét, ismeretlen országból?

Ajkához szoritotta a kis karikát s sokáig nézte belsejében a jeleket.

— Hűségem és árulásom záloga. Közélemben voltál, kerestéd az elvesztettet s újra elvesztéd, százszorosan elvesztetted méltatlansága által. Oh! ha élnél! — most e perczen elhagynám házam, szakítanék mindennel mi mögöttem fekszik s nem nyugodnék, míg el nem érnek, vissza vinném tud jdonodat s könyörögnék, hogy bocsáss meg,

— Nem mint feleséged! Oh! nem, nem vagyok arra érdemes! — Mint legutolsó cseléd szolgálnekked s lábaid nyomát követném élttem végéig!

— Ah! a ház a lángok martaléka, Joachim meghalva. Semmi sincs belőle a földön mint e

kicsi csillogó gyűrű. En Istenem! Hogy tudják mások ezt elviselni. En nem bírom!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Szell Kálmán Bécsben.

Bécs, május 29. (Saját tud. távirata.) Szell Kálmán miniszterelnök ma ide érkezett.

Német színészet Szebenben.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) A Magyar Szó ma esti számában azt írja, hogy Erdélyben nagyszabású mozgalom indult meg, hogy Nagy-Szeben, Brassó, Segesvár és Medgyes külön német színi kerületbe egyesüljenek. Az erdélyi szászok együttesen akarják a német társulatokat szervezni s hir szerint egy szász képviselő közbenjárásával a német színészet számára az állam hozzájárulását is meg fogják szerezni. Nem akarunk hitelt adni e hirnek, — de ha mégis való lenne, hiszük, hogy a kormány szembeszáll a mozgalom vezetőivel s megghusítja a határozottan magyar állameszme ellen irányuló törekvéseket.

Az új választások.

Budapest, május. 28. (Saj. tud. táv.) A képviselőház az idén két havi szünetelt tart, júliusban és augusztusban, szeptemberben letárgyalja a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó javaslatokat, azután az országgyűlést feloszlatják. A választások október közepén lesznek.

A búrok harca.

Pretória, május 29. Colebrander ezredes, a ki egy század Kitchener-vadásznak parancsnoka, Pietersburg mellett 55 búr ejtett fogságba. (M. T. I.)

Brüsszel, május 29. A Petit Bleu jelentése szerint Hágába hivatalos távirat érkezett, a mely szerint a búrok e hó 2-án Kalkhevelnél, Pretória környékén, Beyer és Breitenbach parancsnoksága alatt megverték az angolokat, a kik közül 49 elesett, 159 megsebesült és 600 fogságba esett. A búrok azonkívül állítólag hat ágyut vettek el az angoloktól.

Egy búr parancsnok szerencsétlensége.

Pretória, május 29. Schönmann búr parancsnok tegnap feleségével és családjával egy kuriózumként visszatartott lidit-gránátot nézegetett. Egyszerre felrobbant a gránát és Schönmann megölte, lányát halálosan, a feleségét pedig két egy más egyénnel egyetemben súlyosan megsebesítette. Schönmann az utolsó időben a béke érdekében buzgólkodott. Mikor az angolok Pretóriát megszállták, megadta magát, később a búrok elfogták, de Pietersburg megszállásakor az angolok ismét kiszabadították. Azóta Pretóriában lakott. A robbanás Schönmann házában történt. (M. T. I.)

Az indiai éhínség.

London, május 29. Az indiai éhínségről szóló hivatalos jelentés szerint Indiában 445,000 ember kap segítséget. (M. T. I.)

A királygyilkos temetése.

Nápoly, május 29. (Saj. tud. táv.) Umberto király gyilkosának, az öngyilkos Brescinek temetése tegnapelőtt éjjel ment végbe a San-Stefánia fogházból. A királygyilkos holttestét az orvosok felboncolták, agyát és szívet külön megvizsgálták. A temetés alatt óriási vihar volt, mely a lámpákat is eloltotta, úgy hogy a temetés nagy nehézségek között ment végbe.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) Margit királynét rendkívül fölizgatta Bresci öngyilkosságának híre, környezetének szigorúan megtiltották, hogy az öngyilkosságról a királyné előtt beszéljenek, azonban az esemény nem maradhatott titokban, mikor a királyné a hírről értesült, így kiáltott föl:

— Jóságos Isten! Bocsáss meg bűnös lelkének!

Azután dolgozó szobájába vonult vissza és imádkozott a gyilkos lelki üdvéért.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. május hó 28-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.60. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 13.60—13.20. Arpa 12.20—11.80. Zab 12.80—12.—Tengeri: 10.60.—10.30. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.60. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.80, szalma 1.20 Szalonna 108.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapjú —.—, magyar gyapjú —.—. Egy hektoliter ó bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 22.—. köles —.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus —96, juh-hus 68, veres hagyma 18, fog hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kóolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. május hó 28-ról.

Egy pár első rendű jármás ökör 670—720, egy pár másodrendű jármás ökör 550—650, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—520, 1 drb fejős tehén 110—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 175—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 16—40, 1 drb. fél éves borju 30—48, 1 drb egy éves borju 46—76, két éves borju 70—200. 1 drb hizott sertés 80—132, 3 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés 38—60, 1 pár két éves sertés 70—150. 1 drb igás ló 160—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi május hó

28-ról. Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 120 hltr, rozs 180 hltr, árpa 60 hkl, zab 80 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 200 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 85 drb, félhizott 140, sovány 90, süldő 420, malacz 370, hizott marha 14, jármás ökör 300, fejős tehén 230, borju 280, bivaly 6, juh és kecske 150, ló 226.

Ketch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, május 29.	
Buza októberre	7.64
Buza áprilisra	7.43
Tengeri	5.34
Rozs okt.	7.30
Zab ápr.	6.70
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, május 29.	
Osztrák hitel	695.75
Magyar hitel	698.50
Allamvasut	686.50
Rimamurányi	500.—
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. május 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117.35
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.65
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás szegeci sorsjegyek kölcsön	142.—
Osztrák járdék papirban	98.25
Osztrák járdék ezüstben	97.80
Osztr kájjárdék aranyban	117.60
Osztrák korona járdék	97.25
Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	693.50
Osztrák hitelintézet részvény	672.50
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.08
Németbirodalmi márka	117.50
London vista	240.40
20 márkás arany	28.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félic-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velenze	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő	805	1025	1206	321	509	726	939
Félic-fürdő	817	1037	1220	332	521	737	951

Félic-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félic-fürdő	820	1042	*1221	335	524	741	953
Püspök-fürdő	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Velenze	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér	905	1131	104	421	608	826	1023
Nagyvárad	911	1127	—	—	615	—	1029

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

Különös figyelembe!

A küszöbön levő lakás változások alkalmával az összes raktáron levő butorszövetek, Creppek, dísz és butorpelüsök árait tetemesen leszálítottuk,

mely körülményre az igen tisztelt vevő közönség szives figyelmét felhívjuk.

Teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cég
Nagyvárad, Szent László-tér.

97—9—15

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.